

*Л.С. Біляк,
учитель початкових класів
Рівнянської ЗШ I-III ступенів № 5
Новоукраїнської районної ради*

КІРОВОГРАДЩИНА - МІЙ РІДНИЙ КРАЙ!

(урок-гра для учнів 3-4 класів)

Мета: формувати мотивацію учнів щодо вивчення історії рідного краю; виховувати почуття патріотизму, громадянськості, морально-духовні якості; ознайомити з життєвим шляхом та діяльністю видатних людей Кіровоградщини; розвивати комунікативні здібності.

Обладнання: географічний атлас «Кіровоградська область», карта України, зображення герба та прапора області, ножиці, клей, кольоровий папір, фотоматеріали, таблиці, саджанець «дерева бажань».

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку

Урок проводиться на подвір'ї школи. Діти утворюють велике коло, сідають на стільці.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми й мети уроку

Вступне слово вчителя. Як швидко промайнуло літо, канікули. І ось ми знову разом. Звичайно, вам хочеться поділитись враженнями, обійнятись. Тому наш урок незвичний. Ми проводимо його на шкільному подвір'ї. Це урок-гра «Тісне коло». Умови гри такі: коли ви почули щось нове, то робіть маленький крок вперед, і в кінці уроку ми утворимо тісне родинне коло, всі обіймемось!

Наш перший урок присвячений 75-й річниці утворення Кіровоградської області, його тема «Кіровоградщина – мій рідний край». Ми поговоримо про історію, символіку, природу, видатних людей нашої області.

III. Основна частина уроку

1. Читання та обговорення вірша.

В світі є краї багаті,	Де душа твоя незримо
Та дорожчий той, де в хаті	Вже давно перебуває, –
Слухав ти пісні матусі,	Кращих бо країв немає...
Де zostались кращі друзі,	Для одних – то сиві гори,
Де спинався ти на ноги,	для онаких – синє море,
І куди тебе дороги	А для нас, синів козацьких, –
Знов ведуть, немов до Рима,	Спів степів Кіровоградських!

Учитель.

- Яка головна думка вірша?

- В якій області ми живемо? В якому районі?
- Чи любите ви рідний край? Чому?

2. Робота з картою України.

Учитель. Далекого 1939 року на карті України з'явилась Кіровоградська область. Вона утворилась із районів південної Київщини і північної Херсонщини. Ці землі від сивого Дніпра до каменистого Південного Бугу, вздовж трьох з половиною сотнею кілометрів поєднали і мрійливий затінок невеличких гаїв, і шепіт різнотрав'я сонячного степу.

Місце Кіровоградщини особливе – на її території розташований географічний центр України, а саме у Добровеличківському районі.

(Учитель пропонує учням переглянути фотографію з пам'ятним знаком «Географічний центр України»).

На півночі наша область межує з Черкаською, на північному сході – з Полтавською, на сході і південному сході – з Дніпропетровською, на півдні – з Миколаївською, на південному заході – з Одеською, на заході – з Вінницькою областями України.

3. Робота в групах (учні об'єднані в 2 групи).

Учні, дивлячись на зразок листівки (фотографії, малюнка), виготовляють аплікацію і описують символіку Кіровоградщини: герб та прапор області.

Учитель уточнює і доповнює відповіді дітей.

Опис герба

Центральною фігурою герба є скіфський степовий орел – символ мужності, справедливості, сили. У скіфів (найперших поселенців краю) орел був символом бога Папая, пов'язувався з культом батька. Золоте колосся підкреслює багатство степового краю, золоте дубове листя – могутність і витривалість. Усі використані кольори з давніх козацьких традицій.

Опис прапора

Прямокутне полотнище з двох вертикальних смуг: малинової та жовтої. На малиновій смузі – зображення жовтого орла.

4. Робота з таблицею «Населення Кіровоградщини».

- Які відбулись зміни в чисельності населення за останні 5 років? (1224,8 – 995,2 тис. осіб).

- Яке співвідношення міського і сільського населення? (міське населення – 62%; сільське – 38%).

- Який національний склад населення нашої області?

(Українці, росіяни, поляки, молдавани, білоруси, євреї, вірмени, болгари, роми, греки та інші).

(За бажанням та відповідної підготовки дітей можна виконати український, російський, молдавський, циганський та інші народні танці).

5. Усний журнал «Наша історія». (Використовуються фотоматеріали).

Колись давним-давно на наших землях жили племена скіфів, пізніше степами Кіровоградщини проходили сармати, готи, гуни, авари, хозари. Вони займались скотарством, землеробством. У Новоукраїнському районі знайдена князівська могила, що відноситься до періоду ранніх слов'ян. Багато також

збереглося пам'яток доби козацтва: хрести, люльки, зброя, ікони. З тих часів почалося інтенсивне заселення краю переселенцями з лівобережної України. Наш край пережив багато воєн. У роки Другої світової війни Кіровоградщина втратила 92 860 чоловік. Пам'ятаймо про це!

(Учні розповідають про земляків, які захищали рідну землю від німецьких загарбників, згадують воїнів-інтернаціоналістів).

6. Практична робота.

Учитель. Дуже різноманітний у наших краях рослинний і тваринний світ.

(За описом рослини діти повинні відшукати її на території школи і зробити колективний букет – конюшина, бузина, полин, нагідки, спориш, деревій, липа, кульбаба, рамашка лікарська).

7. Гра «Так! Ні!».

Учитель або учні називають тварин, серед яких є ті, що мешкають на території Кіровоградщини. Дітям потрібно визначити «Так!» чи «Ні!».

8. Видатні люди нашої області.

Діти заздалегідь отримали завдання на період літніх канікул та підготували повідомлення про видатних людей Кіровоградщини: М.Л. Кропивницький, родина Тобілевичів, В.І. Григорович, В.О. Сухомлинський, родина Тарковських, Ю.І. Яновський, Л.І. Попов та інші.

IV. Узагальнення вивченого матеріалу

Вправа «Географічний крос». *(Учням потрібно закінчити вислів).*

- Степовою перлиною називають ...
- Кіровоградська область утворилась у ...
- У Добровеличківському районі знаходиться ...
- Найбільші міста Кіровоградщини ...
- Крім українців, у нас проживають...

V. Підсумок уроку

Практична робота «Я прославлю свій рідний край!».

(Діти пишуть на аркушах побажання, прикріплюють до саджанця і колективно садять «дерево бажань»).

Учитель. «Тісне коло», яке ми хотіли утворити, вийшло. Разом можна всього досягти!

(Діти беруться за руки і повторюють за вчителем слова Г. Сковороди).

Пізнай свій край, себе, свій рід, свій нарід, свою землю – і ти побачиш свій шлях у життя...